

Thuisvester
T.a.v. dhr. B. Hartman
Postbus 75
4900 AB Oosterhout

Onze referentie : RvdW/DN/23169003-AOVL 's-Heerenhoek, 09 januari 2017
Betreft : Briefrapport aanvullend onderzoek vleermuizen
Contactpersoon : ir. D.J. Nijsten Email: dnijsten@smazeelandbv.nl

Geachte heer Hartman,

In de bijlage treft u de rapportage van het uitgevoerde aanvullend onderzoek vleermuizen met betrekking tot de voorgenomen herontwikkeling van het plangebied Bergse Slot aan de Stadsweg te Geertruidenberg.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd onder de condities en methodiek van het meest actuele vleermuisprotocol (Vleermuisprotocol 2013). Op basis van het uitgevoerde onderzoek mag het volgende worden geconcludeerd:

Tijdens de veldonderzoeken zijn in totaal 2 vleermuissoorten waargenomen:

- Gewone dwergvleermuis
- Ruige dwergvleermuis

Gewone dwergvleermuis

- In het plangebied bevinden zich geen vaste rust- en verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis.
- Buiten het plangebied werden één kraamverblijfplaats en één paarverblijfplaats aangetroffen. Deze verblijfplaatsen hebben geen binding met het plangebied.
- Het plangebied fungeert niet als (essentieel) foerageergebied.
- Het plangebied vervult geen essentiële functie als vliegroute voor gewone vleermuis.

Ruige dwergvleermuis

- Binnen het plangebied zijn geen voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen aangetroffen.
- Het plangebied fungeert niet als (essentieel) foerageergebied en vervult geen essentiële functie als vliegroute voor ruige dwergvleermuis.

Maatregelen

- Het plangebied maakt onderdeel uit van een (niet essentiële) vliegroute van gewone dwergvleermuizen (groenstructuur noordkant). De voorgenomen ontwikkelingen hebben geen negatief

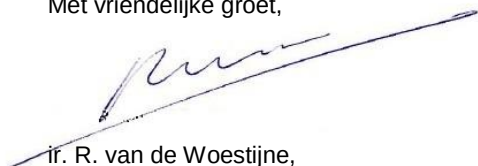
effect op dit deel van de vliegroute. Voor het behoud van de aangetroffen vliegroute is het van belang geen permanente verlichting te voeren ter plaatse van deze groenstructuur.

Conclusie

- Op basis van de onderzoeksresultaten is ten behoeve van de uitvoering van de voorgenomen inrichtingswerkzaamheden geen ontheffing van de Flora- en Faunawet nodig.
- Op de uitvoering van de werkzaamheden is de 'Zorgplicht' op basis van artikel 2 van de Flora en faunawet van toepassing. Bij de aanvang van de werkzaamheden dient de 'Zorgplicht' met alle betrokken te worden besproken.

Nadere informatie omtrent de onderzoeksresultaten is opgenomen in de rapportage in de bijlage.

Met vriendelijke groet,

ir. R. van de Woestijne,
Manager SMA Zeeland B.V.

Bijlage 1

Aanvullend onderzoek vleermuizen - Bergse Slot, Stadsweg, Geertruidenberg

Aanvullend onderzoek vleermuizen

In het kader van de Flora- en faunawet

Ondertitel	Plangebied: Bergse Slot, Stadsweg, Geertruidenberg
Opsteller(s)	B. Verhoeven
Datum	30-11-2016
Versienummer	01
Rapportkenmerk	ER20161122v01
Aantal pagina's	35
Opdrachtgever	SMA Zeeland B.V.
Contactpersoon	D. Nijsten
Collegiale toets	F.A. van Meurs
Wijze van citeren	Verhoeven, B., 2016. Aanvullend onderzoek vleermuizen. Plangebied: Bergse Slot, Stadsweg, Geertruidenberg. Kenmerk ER20161122v01. Ecoresult B.V., Dordrecht.

Ecoresult B.V.
Van Ravesteyn-erf 156
3315 DK Dordrecht
078 75 184 12
info@ecoresult.nl
www.ecoresult.nl

© copyright Ecoresult B.V 2016

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.

Ecoresult B.V. kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding.....	5
1.2 Onderzoeksvragen.....	5
1.3 Leeswijzer.....	5
2 Werkwijze	7
2.1 Werkstappen	7
2.2 Toelichting onderzoek	7
3 Omschrijving plangebied	11
4 Onderzoekresultaten.....	13
4.1 Vleermuisonderzoek.....	13
4.2 Samenvatting onderzoek	17
5 Activiteiten	19
5.1 Voorgenomen werkzaamheden.....	19
5.2 Wettelijk belang.....	19
5.3 Alternatieven afweging	20
6 Effectbeoordeling en toetsing.....	23
6.1 Gewone dwergvleermuis.....	23
6.2 Ruige dwergvleermuis.....	24
7 Conclusies en aanbevelingen.....	25
7.1 Conclusies.....	25
7.2 Aanbevelingen.....	26
7.3 Zorgplicht.....	26
8 Geraadpleegde bronnen	27
8.1 Literatuur.....	27
8.2 Internet.....	27
Bijlage 1 Toelichting Flora- en faunawet.....	29
Bijlage 2 Stappenplan voor diersoorten bijlage IV Habitatrichtlijn (waaronder vleermuizen).....	35

1 Inleiding

In opdracht van SMA Zeeland B.V. heeft Ecoresult B.V. een aanvullend onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd in het plangebied genaamd Plangebied:Bergse Slot, Stadsweg, te Geertruidenberg, gemeente Geertruidenberg, provincie Noord-Brabant, zie Afbeelding 1.

1.1 *Aanleiding*

Aanleiding voor het uitvoeren van het vleermuizenonderzoek betreft de bouw van woningen binnen het plangebied. Zie verder Voorgenomen activiteiten. De activiteiten kunnen schadelijke effecten hebben op vleermuizen. De Flora- en faunawet kan hierdoor worden overtreden (zie bijlage 1). Op basis van een door Ecoresult B.V. in het kader van dit project uitgevoerde quickscan flora en fauna¹ is het plangebied als verblijfplaats, essentiële vliegroute en foerageergebied potentieel geschikt. Deze plekken kunnen door de werkzaamheden mogelijk niet worden ontzien. Derhalve diende aanvullend onderzoek naar vleermuizen te worden.

1.2 *Onderzoeksvragen*

Voor het onderzoek worden 5 onderzoeksvragen beantwoord:

1. Zijn vleermuizen aanwezig?
2. Welke functie(s) heeft het object of het gebied voor vleermuizen?
3. Welk wettelijk belang is er waardoor de activiteiten moeten worden uitgevoerd?
4. Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen en vaste rust- of verblijfplaatsen behouden?
5. Welke eigenschappen van het object of gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?

1.3 *Leeswijzer*

In deze rapportage worden achtereenvolgens de werkwijze, het plangebied, de onderzoeksresultaten, de activiteiten, de effectbeoordeling, toetsing aan de wet en afgesloten met de conclusies en aanbevelingen.

¹ Van Meurs, 2016

2 Werkwijze

2.1 *Werkstappen*

De onderzoeksvragen (hoofdstuk 1) voor het vleermuizenonderzoek worden beantwoord op basis van 4 werkstappen:

1. Veldonderzoeken van de aan- of afwezigheid.
2. Bepalen en onderbouwen van het wettelijke belang van de activiteiten.
3. Bepalen van het schadelijke effect op de functionaliteit van de voortplantingsplaats of vaste rust- en verblijfplaats.
4. Bepalen van het schadelijke effect op de gunstige staat van instandhouding.

Deze aanpak is gebaseerd op de relevante soortenstandaards.

2.2 *Toelichting onderzoek*

2.2.1 *Algemeen*

De veldonderzoeken zijn uitgevoerd door K. van Veen en B. Verhoeven, ecologisch deskundigen² bij Ecoresult B.V. Alle medewerkers van Ecoresult B.V. hebben aantoonbare ervaring op het gebied van inventariseren van vleermuizen en vogels. Daarbij is gebruik gemaakt van een batdetector, opnameapparatuur en zaklamp (Petterson D 240x, Roland R-05 en diverse zaklampen).

Het gebied waar onderzoek is verricht is groter dan het plangebied. De omgeving buiten het plangebied is vanaf de openbare weg onderzocht. Het plangebied zelf is integraal onderzocht. Hierdoor is een goede effectbeoordeling mogelijk. Er is voor het onderzoek geen gebruik gemaakt van bestaande gegevens.

Voor de bezoeksmomenten en de weersomstandigheden tijdens het vleermuizenonderzoek wordt verwezen naar Tabel 1 en Tabel 2.

² Voor een definitie van ecologisch deskundige wordt verwezen naar <https://mijn.rvo.nl/ecologisch-deskundige?inheritRedirect=true>

Veldbezoek	Onderzoek	Datum	Moment	Onderzoeker
1	Vleermuizen	15-06-16	Ochtend	K. van Veen
2	Vleermuizen	15-07-16	Avond	B. Verhoeven
3	Vleermuizen	31-08-16	Avond	B. Verhoeven
4	Vleermuizen	28-09-16	Middernacht	B. Verhoeven

Tabel 1: Onderzoeksmomenten vleermuizenonderzoek.

Veldbezoek	Temperatuur	Neerslag	Windrichting	Windkracht
1	11°C	0 mm	ZZW	2 Bft
2	17°C	0 mm	ZW	3 Bft
3	21°C	0 mm	ZO	2 Bft
4	16°C	0 mm	ZW	3 Bft

Tabel 2: Weersomstandigheden vleermuizenonderzoek. Bron weersomstandigheden: KNMI (www.knmi.nl) en eigen waarnemingen.

2.2.2 Vleermuisonderzoek

Door voorliggend onderzoek zijn de volgende functies voor vleermuizen onderzocht:

- Winterverblijfplaats.
- Kraamverblijfplaats.
- Zomerverblijfplaats.
- Paarverblijfplaats en zwermplaats.
- Vliegroute.
- Foerageergebied.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd onder de condities en methodiek van het meest actuele vleermuisprotocol (Vleermuisprotocol 2013). Zie Tabel 1 en 2 voor de onderzoeksmomenten en weersomstandigheden. Voor het vaststellen van aan- of afwezigheid van vleermuiswinterverblijfplaatsen bestaat in Nederland nog geen betrouwbare onderzoeksmethode. Gedrag en gebruik kunnen wel winterverblijfplaatsen indiceren. Gedurende de veldonderzoeken is ook hier op gelet.

2.2.3 Volledigheid onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de voor de verschillende onderzoeken geldende standaarden. De onderzoeksperiode voor al de betreffende soorten is optimaal. De inventarisatie blijft echter een

steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Flora- en faunawet vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is hieraan dan ook voldoende invulling gegeven. Wat betreft dit onderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. De effectbeoordeling (hoofdstuk 6) vindt nu plaats aan de hand van de relevante stappenplannen beoordeling ruimtelijke ingrepen in het kader van de Flora- en faunawet (zie bijlage 2 en 3).

3 Omschrijving plangebied

Het plangebied betreft een voormalig garagebedrijf aan de Stadsweg te Geertruidenberg, gemeente Geertruidenberg, provincie Noord-Brabant. Het plangebied ligt in het uiterst westelijk deel van de bebouwde kom van Geertruidenberg (zie Afbeelding 1). De bebouwing binnen het plangebied is inmiddels gesloopt (bovengronds).

Het plangebied:

- Heeft een oppervlakte van circa 0,5 hectare.
- Het zuidelijk deel van het plangebied is bestraat met klinkers.
- Centraal liggen de funderingen van het garagebedrijf, inmiddels overwoekerd met jonge opslag en kruiden.
- Ten noorden en ten oosten hiervan staan binnen het plangebied twee dichtbegroeide bomenrijen. De bomen hebben een variabele stamdiameter, sommige dikker dan 30 cm. Holten zijn niet gezien, maar gezien de leeftijd van de bomen mogelijk aanwezig. Verschillende bomen en takken zijn dood. Los bast en scheuren zijn in de bomen dus ook aanwezig. Het betreft een forse bossage met dichte en hoog opgaande begroeiing.
- Het noordelijk deel van het plangebied is gazon, met verspreid enkele bomen.
- Ten noorden en ten oosten van het plangebied staat bebouwing: een appartementencomplex en grondgebonden woningen. Hierin zijn dilatatievoegen en open stootvoegen aanwezig.
- Ten zuiden van het plangebied is de openbare weg, Stadsweg. Ten westen van het plangebied is een wandelpad, een doorgaande weg en meerdere bomenrijen aanwezig.
- Open water is binnen en grenzend aan het plangebied afwezig.

Afbeelding 1: Ligging plangebied. Voor de ligging in Geertruidenberg, zie de kaartinzet rechtsonder. Het plangebied is rood gemarkeerd. Kaartbron: PDOK.

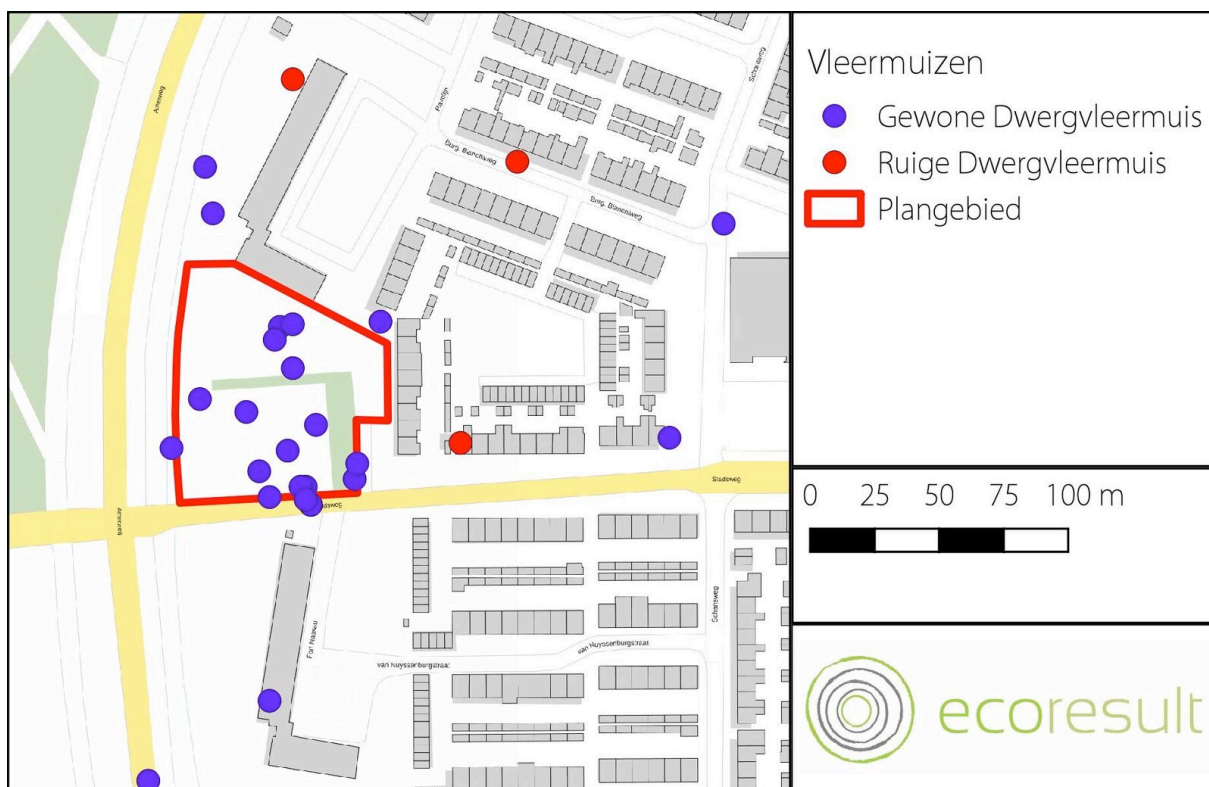
4 Onderzoeksresultaten

4.1 Vleermuisonderzoek

4.1.1 Aanwezig

Gedurende de veldonderzoeken zijn in totaal 2 vleermuissoorten waargenomen (zie ook Afbeelding 2):

- Gewone dwergvleermuis.
- Ruige dwergvleermuis.

Afbeelding 2: Waarnemingen van vleermuizen binnen en grenzend aan het plangebied.
Kaartbron: PDOK.

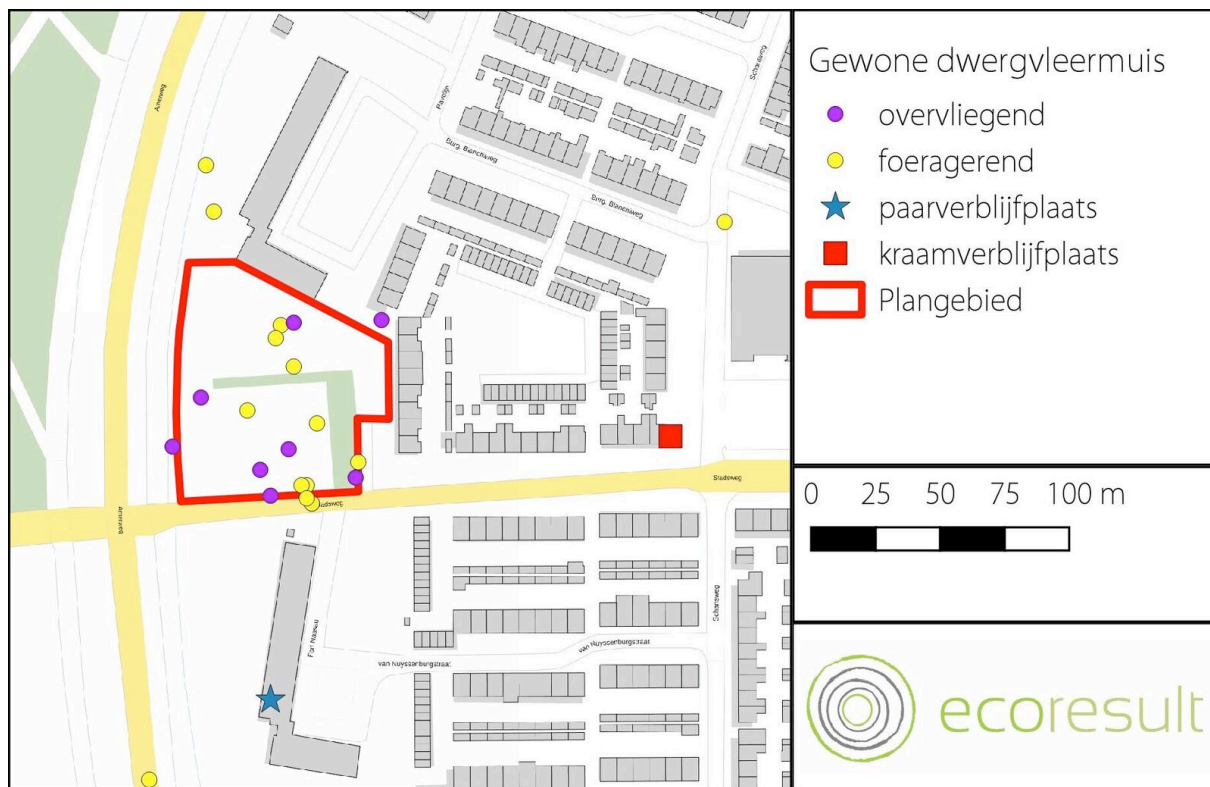
4.1.1.1 Gewone dwergvleermuis

Tijdens alle veldbezoeken in het kader van het vleermuisonderzoek (Tabel 1) werden binnen en in de omgeving het plangebied 25 waarnemingen van gewone dwergvleermuizen verricht (Afbeelding 3).

Toelichting:

- Het hoogste aantal dieren dat werd waargenomen vanaf één waarnemingspunt is 2.

- Er werden maximaal 14 waarnemingen verricht tijdens één bezoek (op 31 augustus 2016).
- Tijdens de zomerronden werden maximaal 12 waarnemingen verricht tijdens één bezoek (op 15 juni 2016).
- In het plangebied werden geen paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen vastgesteld.
- Binnen en direct grenzend aan het plangebied werden 20 waarnemingen verricht van foeragerende en overvliegende (resp. 12 en 8) gewone dwergvleermuizen. Veel overvliegende dieren maken gebruik van de groenstructuur aan de noordrand van het plangebied. Zeker gedurende de ochtendronde van 15 juni. Dieren vlogen op dat moment alle richting oost. Vrijwel zeker betreft het hier dieren die terug keerden naar de ten oosten gelegen kraamverblijfplaats aan de Stadsweg 25. Het plangebied heeft echter – op grond van de onderzoeken – geen essentiële functie als foerageergebied en vliegroute. In de directe omgeving van het plangebied zijn ruim voldoende vergelijkbare alternatieven. Ook voor de overvliegende dieren: ze kunnen in potentie gebruik maken van groenstructuren langs onder andere de zuidkant.
- In de omgeving van het plangebied werd een kraamkolonie en een paarverblijfplaats aangetroffen. De kraamkolonie werd op 15 juni 2016 aangetroffen en bevond zich onder het houten dakoverstek van de kopse gevel van de woning aan de Stadsweg 25. De grootte van de kolonie werd geschat op ca. 30-40 dieren. Tijdens het bezoek op 31 augustus 2016 werd een paarverblijfplaats met bijbehorend territorium aangetroffen in de flat ten zuiden van het plangebied.

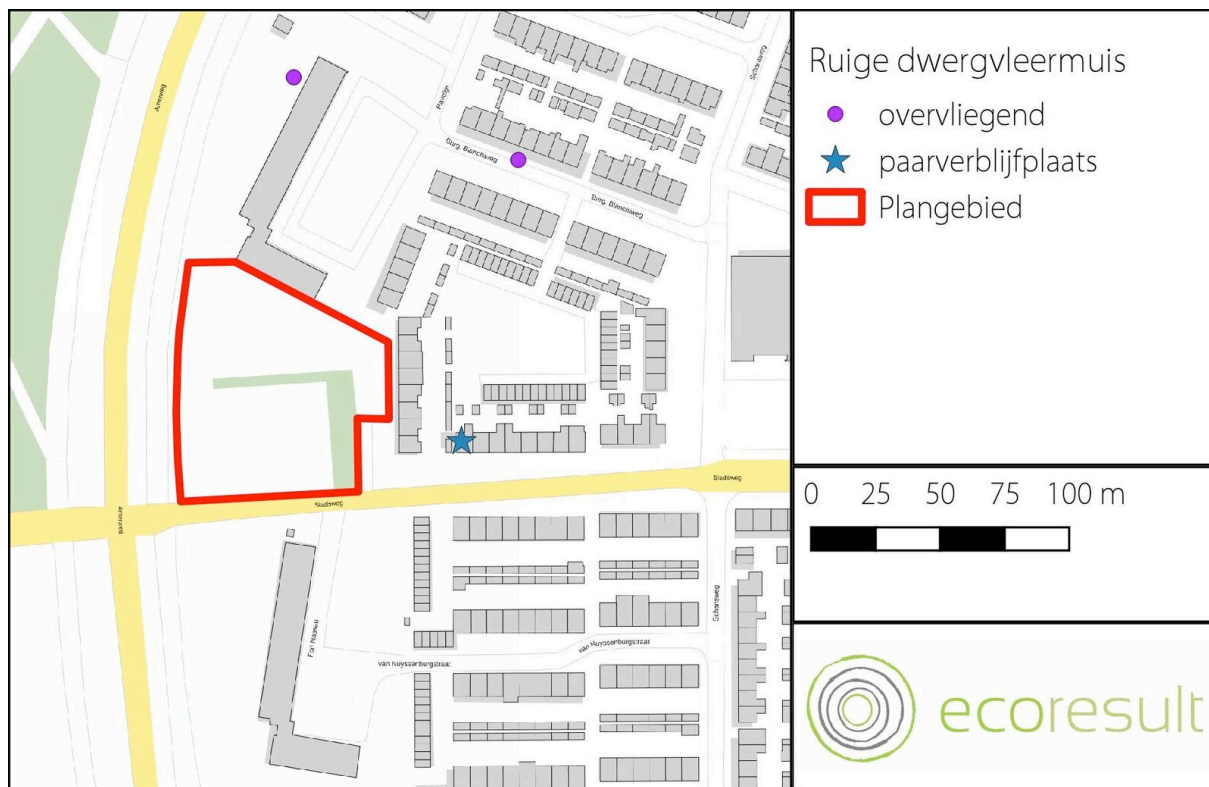

Afbeelding 3: Waarnemingen van gewone dwergvleermuizen en aangetroffen functies binnen het plangebied. Kaartbron: PDOK.

4.1.1.2 Ruige dwergvleermuis

Tijdens alle veldbezoeken in het kader van het vleermuisonderzoek (Tabel 1) werden binnen het plangebied geen waarnemingen van ruige dwergvleermuizen verricht. In de omgeving van het plangebied werden drie waarnemingen verricht. Deze waarnemingen werden allemaal op 31 augustus 2016 gedaan. Toelichting:

- Het maximaal aantal dieren tegelijkertijd op één waarnemingspunt is 1.
- Er werden binnen het plangebied geen vaste rust- en verblijfplaatsen aangetroffen.
- Het plangebied heeft – op grond van de onderzoeken – geen essentiële functie als foerageergebied of als (onderdeel van een) vligroute voor ruige dwergvleermuis.
- In de omgeving van het plangebied werd een paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis aangetroffen. Deze bevond zich in de nok van de kopse gevel van de woning aan de Stadsweg 47.

Afbeelding 4: Waarnemingen van ruige dwergvleermuizen en aangetroffen functies binnen het plangebied. Kaartbron: PDOK.

4.1.2 Functionaliteit plangebied

In het plangebied zijn twee functies aangetroffen: vliegroute (niet essentieel) en foerageergebied (niet essentieel) beide voor gewone dwergvleermuis.

4.1.2.1 Foerageergebied

Het plangebied wordt diffuus gebruikt door gewone dwergvleermuis om te foerageren. Tijdens de veldbezoeken werden enkele foeragerende dieren aangetroffen in en in de directe omgeving van het plangebied. In de directe omgeving van het plangebied is in ruime mate vergelijkbaar habitat aanwezig, dit betreffen o.a. bomenrijen en boomgroepen. Het foerageergebied binnen het plangebied heeft derhalve geen essentiële functie voor gewone dwergvleermuis.

4.1.2.2 Vliegroute

Gedurende het onderzoek is in het plangebied een aantal groot passerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Binnen het plangebied zijn lijnvormige structuren aanwezig. Echter

is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate vergelijkbaar habitat aanwezig, bomenrijen en ander lijnvormige structuren (bebouwing). Het plangebied heeft derhalve geen essentiële functie voor gewone en ruige dwergvleermuis als (onderdeel van een) vliegroute.

4.2 *Samenvatting onderzoek*

4.2.1 Vleermuizen

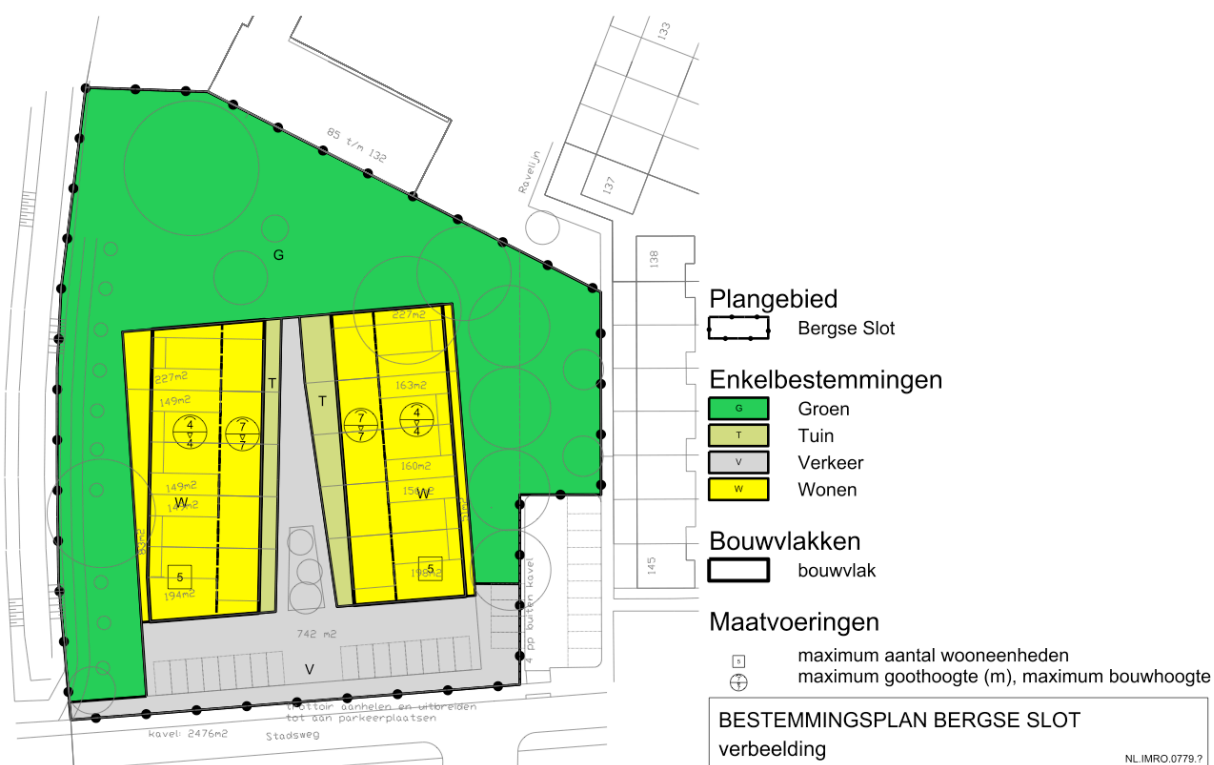
In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Het plangebied vormt geen essentieel onderdeel van een vliegroute en is geen essentieel foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Buiten het plangebied (en buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden) zijn een kraamkolonie en een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis en één paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis aangetroffen.

5 Activiteiten

5.1 Voorgenomen werkzaamheden

De planontwikkeling betreft bouw van 10 woningen, zie Afbeelding 2. De voorgenomen activiteiten betreffen:

- Ondergrondse sloop van de funderingen.
- Kap van de bomenrij en enkele solitaire bomen binnen het plangebied.
- Bouwrijp maken van het plangebied.
- Bouw van 10 patio-bungalows.
- Aanleg van 20 parkeerplaatsen.

Afbeelding 5: Nieuwe planologische situatie.

5.2 Wettelijk belang

De activiteiten kunnen naar verwachting worden geplaatst onder de volgende wettelijke belangen:

- Ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (belang j).

Toelichting belang j.

Voorbeelden van activiteiten die onder het belang j. ruimtelijke inrichting of ontwikkeling kunnen worden geplaatst zijn: een natuurontwikkelingsproject, aanleg van een weg, stadswijk of bedrijvenpark, bouw of verbouwing van een gebouw, het verdubbelen van een wateronttrekking.

De andere relevante wettelijke belangen uit de habitatrichtlijn betreffen de:

- Bescherming van flora en fauna (belang b).
- Veiligheid van het luchtverkeer (belang c).
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (belang d).
- Dwingende reden van groot openbaar belang (belang e).

Het soort wettelijk belang is van invloed op de mogelijkheden of er voor de activiteiten een ontheffing en/of vergunning gekregen kan worden – indien er sprake is van wezenlijke verstoring – indien dat nodig is.

5.3 Alternatieven afweging

5.3.1 Locatie

Welke alternatieve locaties voor uw project heeft u overwogen? Onderbouw waarom deze alternatieve locaties niet mogelijk zijn.

Deze alternatieve afweging heeft (nog) niet plaatsgevonden.

5.3.2 Inrichting

Welke alternatieve inrichtingsplannen heeft u overwogen? Onderbouw waarom deze alternatieve inrichtingsplannen niet mogelijk zijn.

Bij het maken van de plannen is nog geen rekening gehouden met voorkomende en nieuwe flora en fauna. Eventueel aanwezige vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen kunnen worden ontzien. Door het tijdig treffen van mitigerende maatregelen worden negatieve effecten op de aanwezige soorten tot een minimum beperkt.

5.3.3 Werkwijze

Welke alternatieve werkwijze heeft u overwogen? Onderbouw waarom deze alternatieve werkwijzen

niet mogelijk zijn.

Tijdens de werkzaamheden worden indien noodzakelijk alle mogelijke mitigerende maatregelen getroffen om effecten op beschermde soorten te voorkomen of te verminderen. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de aanwezige soorten en worden maatregelen genomen om effecten tijdens werkzaamheden te voorkomen. Deze maatregelen worden beschreven in hoofdstuk 6.

5.3.4 Planning

Welke alternatieve planning heeft u overwogen? Wilt u uw werkzaamheden uitvoeren tijdens de kwetsbare periode van de soort? Onderbouw waarom het uitvoeren van de werkzaamheden buiten de kwetsbare periode niet mogelijk is.

Tijdens de werkzaamheden worden indien noodzakelijk alle mogelijke mitigerende maatregelen getroffen om effecten op beschermde soorten te voorkomen of te verminderen. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de aanwezige soorten en worden maatregelen genomen om effecten tijdens werkzaamheden te voorkomen. Deze maatregelen worden beschreven in hoofdstuk 6.

Een planning van de werkzaamheden is nog niet bekend. Start van werkzaamheden is ook nog niet bekend.

6 Effectbeoordeling en toetsing

De effectbeoordeling en toetsing voor beschermde tabel 3-soorten die in een plangebied aanwezig zijn wordt verricht aan de hand van:

- Stappenplan Diersoorten op bijlage IV Habitatrichtlijn.

Op basis van de betreffende stappenplannen beoordeelt bevoegd gezag (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland).

6.1 *Gewone dwergvleermuis*

6.1.1 Vaststellen functionaliteit

Binnen het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aangetroffen. Binnen het plangebied zijn geen locaties met andere ecologische functies (bijv. foerageergebieden of vliegroutes), die essentieel zijn voor de functionaliteit van voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren buiten het plangebied. Schadelijke effecten op verblijfplaatsen treden daarom niet op.

6.1.2 Maatregelen

Het plangebied maakt onderdeel uit van een vliegroute (groenstructuur noordkant) van gewone dwergvleermuizen. De voorgenomen ontwikkelingen hebben geen negatief effect op (dit deel van) de vliegroute. Er blijft voldoende beplanting behouden (de aanwezige boomgroep) en er zijn ruim voldoende alternatieven aanwezig (groenstructuur zuidkant) in de directe omgeving van het plangebied. Voor het behoud van de aangetroffen vliegroute is het van belang geen permanente verlichting te voeren in het plangebied.

6.2 *Ruige dwergvleermuis*

6.2.1 Vaststellen functionaliteit

Binnen het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis aangetroffen. Binnen het plangebied zijn geen locaties met andere ecologische functies (bijv. foerageergebieden of vliegroutes), die essentieel zijn voor de functionaliteit van voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren buiten het plangebied. Schadelijke effecten op verblijfplaatsen treden daarom niet op.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 *Conclusies*

In opdracht van SMA Zeeland B.V. heeft Ecoresult B.V. een aanvullend onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd in het plangebied genaamd Plangebied: Bergse slot, Stadsweg, te Geertruidenberg, gemeente Geertruidenberg, provincie Noord-Brabant, Aanleiding voor het uitvoeren van het vleermuizenonderzoek betreft de bouw van woningen binnen het plangebied. De activiteiten kunnen schadelijke effecten hebben op vleermuizen. De Flora- en faunawet kan hierdoor worden overtreden (zie bijlage 1). Op basis van een door Ecoresult B.V. in het kader van dit project uitgevoerde quickscan flora en fauna zijn in de bomen potentieel geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig die door de werkzaamheden mogelijk niet worden ontzien. Derhalve diende aanvullend onderzoek naar vleermuizen te worden.

De onderzoeksresultaten:

Gewone dwergvleermuis

- In het plangebied bevinden zich geen vaste rust- en verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis.
- Buiten het plangebied werden één kraamverblijfplaats en één paarverblijfplaats aangetroffen. Deze verblijfplaatsen hebben geen binding met het plangebied.
- Het plangebied fungeert niet als (essentieel) foerageergebied en vervult geen essentiële functie als vliegroute voor vleermuizen.

Ruige dwergvleermuis

- Binnen het plangebied zijn geen voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen aangetroffen.
- Het plangebied fungeert niet als (essentieel) foerageergebied en vervult geen essentiële functie als vliegroute voor ruige dwergvleermuis.

Soortgroep	Soort	Functie	Aantal	Tabel	Ontheffing
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	Vliegroute (niet Essentieel)	1	3	Nee
Vleermuizen	Ruige dwergvleermuis	Geen functie		3	Nee

Tabel 3: Samenvatting onderzoek

7.2 Aanbevelingen

Los van de onderzoeksresultaten, maar als duurzame inrichtingsmaatregel “inclusief bouwen voor vleermuizen en vogels, heeft het de ecologische voorkeur om rekening te houden met de wensen van vleermuizen en vogels in het nieuwe ontwerp. Anders gezegd: door inclusief te bouwen voor vleermuizen en vogels wordt bijvoorbeeld een (nieuw) gebouw of kunstwerk toegankelijk voor vleermuizen en vogels of blijft een potentiële vliegroute intact. Ecoresult B.V. kan u hierover adviseren en dit opnemen in het mitigatieplan en/of ontwerp voor de nieuwbouw.

7.3 Zorgplicht

De Flora- en faunawet erkent de intrinsieke waarde van het in het wild levende dier. Dat betekent dat voor de wet alle dieren van onvervangbare waarde zijn en dat mensen daar niet onzorgvuldig mee mogen omspringen. Vanuit deze gedachte is de zorgplicht in artikel 2 van de wet opgenomen. De zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (en dus niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is een algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt. Concreet betekent dit dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Bij de aanvang van het project dient de 'Zorgplicht' Artikel 2 van de Flora- en faunawet te worden besproken.

8 Geraadpleegde bronnen

8.1 *Literatuur*

Meurs, van, F.A., 2016. Quicksan flora en fauna. In kader van de Flora- en faunawet. Plangebied: Bergse Slot, Stadsweg, Geertruidenberg. Rapportkenmerk NER20160524v01. Ecoreresult. Dordrecht.

8.2 *Internet*

KNMI

www.knmi.nl/klimatologie/daggegevens/index.cgi

PDOK (Publieke Dienstverlening Op Kaart)

<https://www.pdok.nl/>

Soortenstandaards

<http://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/flora-en-faunawet-ffw/onthefing-vrijstelling/soortenstandaard/beschikbare>

Vleermuisprotocol 2013

<http://www.gegevensautoriteitnatuur.nl/items/vleermuisprotocol-2013-uitgebracht.aspx>

Bijlage 1 Toelichting Flora- en faunawet

Bron: <http://www.rvo.nl>

Soortenbescherming door Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Ongeveer 500 van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen vallen onder de bescherming van deze wet. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan. U heeft dan een ontheffing of vrijstelling nodig.

Voor wie

De Flora- en faunawet geldt voor iedereen in Nederland.

Wat is verboden

Gaat u bouwen, slopen, dempen, saneren, aanleggen of andere activiteiten voor ruimtelijke ontwikkeling uitvoeren? Dan moet u zich eerst afvragen of er beschermde inheemse soorten aanwezig zijn. Dan is de kans groot dat u te maken krijgt met onderstaande verboden. Het is verboden:

Beschermde inheemse plantensoorten:

- te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enig andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Beschermde inheemse diersoorten:

- te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- opzettelijk te verontrusten.

Van beschermde inheemse diersoorten:

- de nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- de eieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Welke soorten zijn beschermd

Er is veel informatie over soorten beschikbaar op internet. Hieronder staat een opsomming van informatie die u nodig heeft. U bepaalt zelf of u wel of niet met een beschermde soort te maken heeft.

- Soortendatabase
In deze database staat informatie over soorten die in Nederland in het wild voorkomen en op welke manier ze worden beschermd.
- Soortenregister
Deze database geeft inhoudelijke informatie over Nederlandse planten- en diersoorten. Bij elke soort staat een uitgebreide beschrijving van onder meer verspreiding, biotoop en levenswijze.
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)
In deze databank vindt u informatie over waar Nederlandse planten- en diersoorten voorkomen. Deze is beschikbaar voor bedrijven en overheden. U kunt zich hiervoor aanmelden op de website van de Gegevensautoriteit natuur.

Zorgplicht flora en fauna

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat u nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moet voorkomen. De zorgplicht geldt voor iedereen en voor alle planten en dieren, beschermd of niet. Bij beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Wet- en regelgeving

Om de in het wild levende planten- en diersoorten te beschermen is de Flora en faunawet gemaakt. In de wet zijn een aantal verboden opgenomen. Van deze verboden kan alleen onder voorwaarden worden afgeweken. Hiervoor is vrijstelling of ontheffing mogelijk. Het verschilt wel per activiteit, verbodsbepaling of soort.

Verschil vrijstelling en ontheffing

Een vrijstelling is een uitzondering op een verbod. Deze geldt voor iedereen die aan de voorwaarden van de vrijstelling voldoet. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Kaderwet

De Flora- en faunawet is een 'kaderwet'. In de wet staan alleen algemene principes en

verantwoordelijkheden. De details zijn geregeld in een groot aantal algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen. Sommige bepalingen uit de Flora- en faunawet komen voort uit afspraken over biodiversiteit die op internationaal en Europees niveau zijn gemaakt. Zoals:

- Vogelrichtlijn > Europese richtlijn voor het behoud van de vogelstand.
- Habitatrichtlijn > Europese richtlijn voor de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

De bepalingen over soortenbescherming die in deze richtlijnen staan, zijn opgenomen in de Flora- en faunawet. Ook bepalingen van het CITES-verdrag staan in de Flora- en faunawet. Voor meer informatie hierover gaat u naar CITES.

Waar vindt u de wet- en regelgeving

Alle wet- en regelgeving rond de Flora- en faunawet is te vinden op Overheid.nl. Bij 'Wettechnische informatie' vindt u ook alle actuele informatie over afgeleide regelgeving en wijzigingen van de Flora- en faunawet.

Tabellen soorten Flora- en faunawet

In 3 tabellen staan alle beschermde soorten van de Flora- en faunawet (Ffwet). De tabellen zijn aan de ene kant aan de orde bij ontheffingverlening voor artikel 75 en aan de andere kant bij vrijstellingen in het kader van het Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen (AMvB artikel 75).

Vogelsoorten zijn in deze tabellen niet apart opgenomen, omdat het een erg lange lijst is. Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd (behalve exoten). In de toelichting bij de tabellen staat aangegeven welk regime toepasselijk is voor vogelsoorten.

Toelichting tabel I

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd worden.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen

afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets).

Toelichting tabel II

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3)

Toelichting tabel III

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de Ffwet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig.
- Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik en voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk voor artikel 10 voor de soorten in tabel 3 een ontheffing te krijgen.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.
- Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang¹, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort. Deze drie criteria vormen de zgn.

uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn).

- De uitgebreide toets voor ontheffingverlening geldt ook voor alle vogelsoorten.

Bijlage 2 Stappenplan voor diersoorten bijlage IV Habitatrichtlijn (waaronder vleermuizen)

Dienst Regelingen
Ministerie van Economische Zaken

